

Анастасія Яцентюк

студентка 1 курсу ОС «Магістр» спеціальності «Фінанси,

банківська справа та страхування»

Науковий керівник: **Савіцька С.І.**

к.е.н., асистент кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Подільський державний аграрно-технічний університет,

м. Кам'янець-Подільський

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ ЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Сучасні складні умови господарювання, що супроводжуються жорсткою конкуренцією, браком інвестиційних ресурсів, високим рівнем зносу основних засобів, низькою конкурентоспроможністю продукції, тощо є загрозою фінансової безпеки підприємств.

Різкий спад виробництва в цілому по країні, а головне – зміна економічних функцій держави, яка вже не була основним інвестором і споживачем продукції, змусили подивитися набагато ширше на проблему фінансової безпеки підприємств. Згідно з цим поглядом фінансова безпека підприємства обумовлена впливом зовнішнього середовища, яка в ринковій економіці весь час змінюється, ніколи не залишається стабільною, постійною або незмінною.

Саме з позицій впливу зовнішнього середовища, захисту підприємств від її негативного впливу і розглядається зміст категорії фінансової безпеки підприємства, в тому числі і в нечисленних поки публікаціях вітчизняних вчених-економістів [1, с.76].

Поняття фінансової безпеки підприємства в найбільш загальному вигляді сформулював проф. І.А. Бланк: "Фінансова безпека підприємства є кількісно і якісно детермінованим рівнем його фінансового стану, що забезпечує стабільну захищеність його пріоритетних, збалансованих інтересів від проідентифікованих реальних і потенційних загроз зовнішнього і внутрішнього

характеру, параметри якого визначаються на основі його фінансової філософії і створюють необхідні передумови фінансової підтримки його стійкого росту в даному і перспективному періоді" [2, с.277].

За визначенням професора М.М. Єрмошенка, та К.С. Горячевої "фінансова безпека підприємства – це такий фінансовий стан, який характеризується, по-перше, збалансованістю і якістю сукупності фінансових інструментів, технологій і послуг, котрі використовуються підприємством, по-друге, стійкістю до зовнішніх і внутрішніх загроз, по-третє, здатністю фінансової системи підприємства забезпечувати реалізацію його фінансових інтересів, місії і завдань достатніми обсягами фінансових ресурсів, по-четверте, забезпечувати розвиток цієї фінансової системи" [3, с. 65-67, 4, с.77,].

Такі вчені, як А.В. Гукова і І.Д. Анікіна вважають, що сутність фінансової безпеки підприємства полягає у здатності підприємства самостійно розробляти і проводити фінансову стратегію в умовах невідомою і конкурентного середовища.

Отже, фінансова безпека – це такий стан підприємства, який:

- 1) дозволяє забезпечити фінансову рівновагу, стабільність, платоспроможність і ліквідність підприємства в довгостроковому періоді;
- 2) задовольняє потребу підприємства у фінансових ресурсах для сталого розширеного відтворення підприємства;
- 3) забезпечує достатню фінансову незалежність підприємства;
- 4) здатне протистояти існуючим і виникаючим небезпекам, які прагнуть завдати фінансових збитків підприємству або змінити всупереч бажанню структуру капітал, або примусово ліквідувати підприємство;
- 5) забезпечує достатню гнучкість під час прийняття фінансових рішень;
- 6) захищає фінансові інтереси власників підприємств [5, с. 141-142].

Головна мета фінансової безпеки підприємства полягає в тому, щоб гарантувати його стабільне та максимально ефективне функціонування на сучасному етапі та високий потенціал розвитку в майбутньому.

До основних функціональних цілей фінансової безпеки належать:

- забезпечення високої фінансової ефективності роботи;
- підтримка фінансової стійкості та незалежності підприємства;
- досягнення високої конкурентоздатності;
- забезпечення високої ліквідності активів;
- підтримка належного рівня ділової активності;
- забезпечення захисту інформаційного поля і комерційної таємниці;
- ефективна організація безпеки капіталу та майна підприємства, а також його комерційних інтересів. [2, с.278].

Аналіз та оцінка рівня фінансової безпеки є основою для пошуку шляхів забезпечення фінансової безпеки підприємства. Аналіз здійснюють за допомогою груп показників, до яких належать показники оцінки фінансового стану підприємства, а також показник рівня фінансової безпеки.

Оскільки фінансовий стан підприємства характеризується рівнем фінансової стійкості, структурою джерел фінансування, здатністю розраховуватися за борговими зобов'язаннями, рівнем рентабельності й оборотності капіталу, тому для оцінки фінансового стану підприємства використовують такі групи показників: прибутковості; ділової активності; фінансової стійкості; платоспроможності; майнового стану. (Табл.1) [6, с.144]

Таблиця 1.

Групи показників оцінки рівня фінансової безпеки підприємства

Назва показника	Норма або тенденція
1. Показники рентабельності	
Рентабельність активів, %	зростання в динаміці
Рентабельність власного капіталу, %	зростання в динаміці
Рентабельність акціонерного капіталу,	зростання в динаміці
Рентабельність продажів, %	зростання в динаміці
Рентабельність продукції, %	зростання в динаміці
2. Показники ділової активності	
Оборотність активів, об./рік.	зростання в динаміці
Тривалість обороту активів, днів	зростання в динаміці
Оборотність товарно-матеріальних запасів, об./рік.	зростання в динаміці
Тривалість обороту товарно-матеріальних запасів, днів	зростання в динаміці
Середній термін оплати дебіторської заборгованості, днів	зростання в динаміці
Середній термін оплати кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги, днів	зростання в динаміці
Коефіцієнт ефективності підприємництва (відношення реального	зростання в динаміці

основного капіталу до активу балансу), грн./грн.	
3. Показники фінансової стійкості	
Коефіцієнт автономії, частка од.	0,5-1,0
Коефіцієнт концентрації запозиченого капіталу, частка од.	<1, зменшення в динаміці
Співвідношення запозиченого та власного капіталу, разів	зменшення в динаміці
Коефіцієнт забезпечення боргів (фінансової стабільності), частка од.	>1
Співвідношення короткострокової дебіторської і кредиторської заборгованостей, разів	1,0
4. Показники ліквідності (платоспроможності)	
Коефіцієнт загальної (поточної) ліквідності, частка од.	1,0-2,0
Коефіцієнт швидкої ліквідності, частка од.	0,6-0,3
Коефіцієнт абсолютної ліквідності, частка од.	0,2-0,3
Показники майнового стану підприємства	
Власні оборотні кошти підприємства (робочий капітал), тис. грн.	>0, зростання в динаміці
Питома вага власних оборотних коштів, %	>0,1
6. Рівень фінансової безпеки	
Рівень фінансової безпеки: ±Ес – нестача або надлишок власних оборотних коштів, необхідних для формування запасів і покриття витрат, пов'язаних з господарською діяльністю підприємства; ±Em – нестача або надлишок власних оборотних коштів, а також середньо- та довгострокових кредитів; ±En – нестача або надлишок загального обсягу оборотних коштів (враховуючи й короткострокові кредити).	абсолютна фінансова стійкість і абсолютна безпека, коли підприємству достатньо власних коштів (джерел) для формування запасів і покриття витрат: ±Ес ≥ 0; ±Em ≥ 0; ±En ≥ 0;

Також для посилення фінансової безпеки підприємству потрібно: поліпшити правову захищеність усіх сфер діяльності підприємств, забезпечувати надійність персоналу; надійно захищати інформацію, що використовується підприємством; раціонально управляти фінансами; підвищити фінансову стійкість та незалежність.

Висновки. Одним з головніших напрямів ефективного функціонування та розвитку сучасного підприємства виступає забезпечення його фінансової безпеки, як однієї з головних складових всієї економічної безпеки підприємства. В свою чергу, забезпечення фінансової безпеки підприємства повинно реалізовуватись згідно з розробленою загальною схемою процесу організації фінансової безпеки на конкретному підприємстві, яка

враховуватиме дуже важливий чинник, такий як вплив держави на економічну безпеку підприємства.

Список використаних джерел

1. Амосов О.Б. Фінансова безпека підприємства в сучасних умовах: теоретичний аспект.// Проблеми економіки. 2011. № 4.С. 76-80
2. Мельник С.І. Теоретичні основи фінансової безпеки підприємства. // Науковий вісник НЛТУ України.2013.Вип.23.С.276-281
3. Горячева К.С. Фінансова безпека підприємства. Сутність та місце в системі економічної безпеки. // Економіст. 2007. № 8. С. 65-67.
4. Єрмошенко М.М. Економічні та організаційні засади забезпечення фінансової безпеки підприємства: препр. наук. доп. // К. Вид-во НАУ. 2007. 77 с.
5. Дікань Л.В. Теоретичні засади фінансової безпеки суб'єктів господарювання. // Науковий вісник Херсонського державного університету. 2015.Вип.10.С.140-144
6. Іващенко О. В. Фінансово-економічна безпека підприємства.// Вісник ОНУ ім.Мечнікова.2013.Т.18. Вип.1/1. С.142-145